

# ANALÝZA NĚKTERÝCH KOMPONENT ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK PRACOVNÍKŮ V ZEMĚDĚLSTVÍ

Z. Krůček

---

KRŮČEK, Z. (Výzkumný ústav ekonomiky zemědělství a výživy, Praha): *Analýza některých komponent životních podmínek pracovníků v zemědělství*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 15, 1979 (1) : 9-16.

Problematika zlepšování životních podmínek pracovníků v zemědělství a obyvatelstva venkova se stala nedílnou součástí procesů vytváření socialistického způsobu života a vyrovnávání sociálně ekonomických rozdílů mezi městem a venkovem, zemědělstvím a průmyslem. Předmětem zvláštní pozornosti se musí stát péče o pracovní prostředí, jehož kvalita a zlepšování zůstává v zemědělství na mnoha úsecích výroby ještě náročným úkolem. Součástí zlepšování životních podmínek musí být i zvláštní péče o vybrané biosociální skupiny pracující v zemědělství – ženy, mládež a pracující i nepracující důchodce. Důležitým úkolem je i zlepšování bytových podmínek a řešení celého komplexu otázek způsobu bydlení a bytové výstavby ve venkovských obcích. Velmi důležitou, všemi skupinami venkovského obyvatelstva užívanou částí hmotného a sociálního zajištění je komplex občanské a technické vybavenosti venkovských obcí. Zařízení občanské a technické infrastruktury tvoří dnes nedílnou součást venkovských sídel a jsou v nemalé míře nositelem jejich urbanizace.

sociální politika; péče o pracující; životní podmínky

---

Významným činitelem při vyrovnávání sociálního postavení obyvatel města a venkova, pracovníků v zemědělství a v průmyslu je soustavné a systematické zlepšování životních podmínek pracovníků v zemědělství a venkovského obyvatelstva. Příčiny nejdůležitějších, doposud existujících rozdílů je třeba hledat v první řadě ve vlastní sféře práce. Souvisejí s vlastnostmi vykonávané práce, vyplývají z rozdílných pracovních podmínek, ke kterým patří především pracovní prostředí, pracovní režimy, pracovní právní vztahy, odměňování, hygienické podmínky práce, společné stravování atd. Z pracovní sféry se promítají i do mimopracovního života, mimopracovních podmínek a navzájem se ovlivňují. V mimopracovních podmínkách jde především o rozdíly v bydlení, občanské vybavenosti různých typů sídlišť, životním prostředí, příležitosti ke vzdělávání, ke kultuře, sportu a rekreaci. Celkově se tyto rozdíly promítají ve způsobu života.

K cílevědomému a perspektivnímu řešení těchto otázek přispívá plánovité řešení, které se podle směrnic nejvyšších stranických a vládních orgánů cílevědomě rozšiřuje a prohlubuje do sociální sféry prostřednictvím komplexních programů péče o pracovníky a ve vybraných organizacích experimentálními plány sociálně ekonomického rozvoje. Etapa komplexních programů péče o pracovníky je považována za předstupeň pro plánování sociálního rozvoje. Toto plánování bude náročnou etapou, v které bude třeba důsledně aplikovat všechny doposud získané



poznatky do řízení konkrétních sociálně ekonomických procesů na podnikové i nadpodnikové úrovni, tradiční problematiku péče o pracovníky obohatit o další problémové okruhy s finálním cílem vytvořit všestranné předpoklady pro komplexní rozvoj osobnosti pracovníků a občanů. Tato situace zvyšuje zvláště v posledním období nároky na množství a kvalitu poznatků o současných sociálně ekonomických procesech probíhajících v naší společnosti.

Na vymezení některých pojmů (životní a pracovní podmínky, životní způsob, životní úroveň) neexistuje doposud v naší i zahraniční literatuře jednotný názor. Nejvíce diskutované a rozdílné názory jsou na vymezení kategorie životní způsob. V příspěvku se vychází z vymezení kategorie, které se osvědčilo ve výzkumné činnosti III. odboru VÚEZVŽ v Praze především pro svoji teoretickou i praktickou využitelnost, a které je v podstatě shodné s pojetím životních a pracovních podmínek v československém ekonomickém výzkumu.

**Životní podmínky** — jsou chápány jako komplex podmínek, v nichž dochází k životní seberealizaci a reprodukci lidí jako společenského subjektu i pracovní síly.

**I. pracovní podmínky** — jsou součástí komplexu životních podmínek a patří mezi ně všechny hodnoty, se kterými člověk přichází do styku v pracovním procesu

- a) pracovní právní vztahy
- b) odměna za práci
- c) pracovní prostředí
- d) časové režimy práce
- e) hygienické, bezpečnostní a zdravotní podmínky práce
- f) společné stravování
- g) doprava do práce

**II. mimopracovní podmínky** — jsou druhou částí komplexu životních podmínek a patří mezi ně všechny hodnoty, se kterými člověk přichází do styku mimo pracovní proces

- a) životní prostředí
- b) bydlení
- c) občanská vybavenost sídlišť
- d) volný čas a způsob jeho využití

Z uvedeného přehledu vyplývá značný rozsah a náročnost řešení problematiky zlepšování životních podmínek v zemědělství a na venkově. Z těchto důvodů soustřeďuje předkládaný příspěvek svoji pozornost pouze na vybrané tři komponenty životních podmínek.

## **ROZVOJ ŽIVOTNÍHO A PRACOVNÍHO PROSTŘEDÍ NA VESNICI**

Zrychlování tempa rozvoje společnosti je úzce spjata s rozvojem materiálních odvětví výroby, tedy i s rozvojem zemědělství. Vědeckotechnický rozvoj a strukturální přestavba zemědělství znamená i v tomto odvětví znásobení zdrojů (výrobních, energetických, časových a lidských), kterými toto odvětví disponuje. Tím se násobí i alternativy jejich použití.

Přeměna zemědělství ve vyspělé, rychle se rozvíjející odvětví, musí být doprovázena dalším zlepšováním pracovních a životních podmínek pracovníků v tomto odvětví a rozvojem celého životního prostředí na vesnici. Problematika pracovního a životního prostředí na vesnici se tak stává nedílnou součástí růstu životní úrovně.

Životní a pracovní prostředí má také mimořádný význam ideový a politický, protože na své životní úrovni si lidé ověřují míru péče a úspěchů naší socialistické společnosti. Proto také v současné etapě — kdy se podařilo uspokojit základní materiální potřeby obyvatelstva a kdy významně pokročilo i uspokojování náročnějších potřeb — nabývají otázky pracovního a životního prostředí mimořádného významu a stávají se vlastním obsahem politiky strany v oblasti životní úrovně.



Předmětem zvláštní pozornosti se musí stát péče o pracovní prostředí, jehož kvalita a zlepšování zůstává v zemědělství na mnoha úsecích výroby složitým problémem. Prostředí, v němž se uskutečňují pracovní a výrobní procesy v zemědělství, může klást jak z hlediska člověka, tak i z hlediska vyráběných rostlinných či živočišných výrobků rozdílné a rozporné nároky, které nejsou vždy řešeny ve prospěch člověka. Bude také třeba více pamatovat na to, že nejde jen o výrobní funkce pracovního prostředí, ale i o jeho významný podíl na sociálním, kulturním a citovém vývoji pracujících a jejich společenské aktivitě.

Součástí otázek rozvoje životního a pracovního prostředí na vesnici se musí stát i zvláštní péče o některé demografické skupiny — o pracující ženy, zemědělskou mládež a zemědělské důchodce. Jde především o to, jak uvést do souladu v podmínkách zemědělství dvojí funkci ženy (žena jako pracovnice, žena jako matka) a jak zvýšit péči o pracující mládež a osoby v důchodovém věku, které dosud v zemědělství pracují.

Při zlepšování pracovních podmínek a zejména pracovního prostředí v zemědělství je třeba dodržet některé základní principy:

Při rozmisťování a celkové koncepci zemědělských závodů řídit se zásadami moderní urbanizace a zamezování škodlivého působení zemědělského podniku na životní prostředí okolních sídlišť (cesty, zápach, likvidace hnoje a odpadu).

Při projekci a výstavbě nebo modernizaci zemědělských závodů i při konstrukci a výrobě strojů a zařízení je třeba důsledně uplatňovat ergonomické zásady.

Je třeba soustavně odstraňovat nadměrnou námahu a efektivně vytvářet kvalitní pracovní prostředí, aby se stalo kladným činitelem motivace a výkonnosti pracovníků. Zaměřovat se především na snižování hluchosti, vibrací a otřesů na pracovištích (traktory, nákladní automobily, mobilní mechanismy, opravy, mísirny krmiv, sušárny). Věnovat intenzivní péči boji proti prašnosti (hermetizace zařízení, granulování hnojiv), snižovat riziko chemických škodlivin (způsobem výroby, vývojem méně jedovatých pesticidů i při používání) a infekce (za spolupráce veterinární a zdravotní služby). Nelze zapomínat na zvyšování úrovně preventivně léčebné péče, na kvantitativně i kvalitativně vyhovující hygienická a sociální zařízení závodů a na zvyšování bezpečnosti práce především zaváděním nepodmíněných způsobů ochrany pracovníků.

Životní podmínky v soudobé civilizaci, které přináší vedle kladných vlivů (např. růst životní úrovně) i mnohé záporné jevy, zvyšují rekreační význam vesnice a jejího přírodního prostředí. Možnosti rekreačního využití vesnic by ve svém souhrnu napomohlo řešit problém vesnic, u kterých se v procesu přeměn výrobní nebo sídelní struktury oslabily nebo oslabí jejich výrobní nebo sídelní funkce a dále i problém zachování estetických a obytných hodnot krajiny.

Cílevědomá a plánovitá tvorba životního prostředí na vesnici umožňuje využívat velkých výrobních celků a růst koncentrovaných výrobníh pro realizaci komplexního socialistického i životního prostředí pomocí integrace jeho hlavních složek (bydlení, práce, rekreace, doprava, kultura atd.). Životní prostředí se stává v současném období jedním z rozhodujících hledisek dalšího kvalitativního rozvoje naší společnosti a významně se podílí na postupném sbližování životních podmínek mezi městem a venkovem, při zachování výhod přírodního prostředí vesnice.



Bydlení na venkově má své specifické znaky, odlišné od městského jak v měřítku, tak ve funkčním, dispozičním a provozním členění. Pro strukturu bytového fondu na vesnici a pro způsob bydlení zůstávají rozhodující rodinné domky — tedy individuální způsob výstavby a bydlení formou jedno- až dvoupodlažních domů, obydlených jednou či dvěma domácnostmi. I když se v nové bytové výstavbě k řešení naléhavého bytového problému používají i vícepodlažní bytové domy, zvyšuje se jejich podíl úměrně s rostoucí velikostí obce.

Důležitým úkolem je i rekonstrukce a modernizace současného bytového fondu, která rychlým způsobem, s menším úsilím a s nižšími finančními náklady pomáhá zlepšovat standard bydlení na vesnici. Stávající bytový fond ve venkovských sídlištích se v podstatě skládá z jednotlivých samostatných usedlostí a z rodinných domků. Představují hodnoty, s nimiž je nutné hospodárně zacházet a zlepšovat jejich stav. Kromě toho hospodářské příslušenství usedlostí, jehož se dnes převážně nepoužívá anebo jen v omezeném rozsahu, může sloužit rovněž ke zřizování nových bytových jednotek, případně jejich příslušenství.

V posledních letech se prudce zvyšuje zájem městského obyvatelstva o rekreační bydlení na venkově. Neúměrné zahuštění krajiny chatovými objekty přineslo řadu negativních jevů jak ve vlastní rekreační funkci, tak i v celkovém vzhledu krajiny. Jedním ze způsobů, jak čelit náporu chatové výstavby je využívání možností, jež se k rekreaci nabízí v menších venkovských obcích a osadách. Tyto nové formy rekreace je nutné podporovat, neboť kromě odlehčení tlaku na chatovou výstavbu pomáhají rovněž řešit problém vesnic, které ztratily anebo v budoucnu ztratí své výrobní nebo sídlištní funkce.

Širší rekreační využívání venkovských sídlišť znamená ve svém souhrnu nejen zlepšení životního prostředí dosavadních obyvatel sídlišť a venkova jako celku, ale značně zvyšuje stoupající rekreační potenciál venkova při zachování bytových hodnot krajiny.

Bytové podmínky ve venkovských obcích úzce souvisejí s prostorově demografickými charakteristikami. ČSSR se vyznačuje poměrně vysokým podílem obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích, značně vysokým podílem obyvatelstva sídlícího v malých a středně velkých městech a poměrně nízkým stupněm koncentrace obyvatel ve velkoměstech. Nejpočetnější sídelní skupinou jsou obce s počtem 200 až 500 obyvatel (v ČSSR 34,5 % z celkového počtu obcí). Dalším specifickým rysem vývoje a uspořádání venkovského osídlení v ČSSR — ve srovnání s jinými státy — je určitá kompaktnost venkovského osídlení. Převážná část (asi 90 %) venkovského obyvatelstva ČSSR žije v aglomerovaných sídlištích a jen asi 10 % připadá na rozptýlené osídlení.

Tento vyšší stupeň soustředěnosti venkovského osídlení má řadu předností. Umožňuje např. snadnější obsluhu obyvatelstva, snižuje náklady na výstavbu technické a občanské vybavenosti, usnadňuje kontakty mezi lidmi, sousedskou výpomoc atd. V současných podmínkách osídlení a rozmístění obyvatelstva v ČSSR se problematika bydlení a bytového fondu ve venkovských obcích dotýká téměř poloviny obyvatel ČSSR. V uplynulých letech se nesrovnatelně zlepšila úroveň bydlení ven-



kovského obyvatelstva a celého obytného prostředí vesnice. Z celkového počtu bytů existujících na venkově v r. 1970 bylo 33,4 % vybudováno v období let 1946—1970 (celostátní průměr činí 38,3 %).

V současné době je tempo nové bytové výstavby s přihlédnutím k vývoji obyvatelstva na venkově rychlejší než v městech. Zejména v posledních letech došlo k plánovitému, ze společenských prostředků podporovanému vývoji bytové výstavby pro zemědělce, a to ve zvýhodněných formách individuální, podnikové a družstevní výstavby. V období 1965 až 1970 bylo takto postaveno jenom pro zemědělství více než 50 tisíc bytů, v období 1971 až 1975 více než 80 tisíc bytů.

V plošném standardu bytů a v jejich zalidněnlosti jsou podmínky venkovského obyvatelstva příznivější než podmínky obyvatelstva městského. Velkého pokroku bylo také dosaženo na úrovni technického vybavení bytů na venkově (rozšířila se plynofikace při použití propanbutanu, použití domácích vodáren a septiků, bylo dosaženo téměř stoprocentní elektrifikace bytů atd.).

### OBČANSKÁ VYBAVENOST VENKOVSKÝCH OBCÍ

Velmi důležitou, všemi skupinami venkovského obyvatelstva užívanou část hmotného a sociálního zajištění, tvoří komplex občanské a technické vybavenosti venkovských obcí. Rozdíly v dostupnosti občanské vybavenosti všeho druhu (zásobování, služby, zdravotnická, školská, sociální, kulturní, sportovní, tělovýchovná zařízení aj.), spolu s rozdílnou úrovní technické vybavenosti (vodovody, kanalizace, plynovody atd.), tvořily v minulosti hlavní rozdíly v životních podmínkách městského a venkovského obyvatelstva. Zařízení občanské a technické infrastruktury tvoří dnes nedílnou součást venkovských sídel a jsou v nemalé míře nositelem jejich urbanizace.

Na venkově se v tomto směru hodně vybudovalo a jak vyplývá z výběrového šetření životních podmínek na vesnici, je v polovině obvodů JZD obchod průmyslovým zbožím, v 35 % obvodů JZD jsou i specializované prodejny. Z dalších služeb má zhruba 28 % JZD ve svém obvodu sběrnou prádla, 37 % sběrnou a čistírnu, 28 % stálé kadeřnictví, 29 % stálého holiče, do obvodů 20 % dojíždí holič a kadeřník, v 5 % jsou k dispozici tzv. domy služeb, lékař ordinuje ve 48 % obvodů JZD, ve 41,3 % obvodů je dětské zdravotní středisko atd. Nedostatek však je mateřských škol, příp. jeslí, které by ulehčovaly postavení mladých zemědělských a ostatních venkovských žen a umožňovaly jejich lepší zapojení do pracovního procesu a společenského života v obcích (jen 34 % obvodů JZD má např. mateřské školky s dostatečnou kapacitou).

Méně příznivá je také situace v oblasti školských zařízení na vesnici. V procesu soustřeďování základních škol do větších venkovských sídlišť bude nutné znovu v jednotlivých obcích posuzovat podmínky pro rušení malotřídních škol. V této souvislosti je třeba také zabezpečit, aby venkovští učitelé mohli bydlet a žít v místě školy. Také při přijímání žáků do pedagogických škol je třeba preferovat ty, kteří chtějí žít a učit na vesnici.

S řešením vybavenosti venkovských obcí úzce souvisí nová sídlištní soustava, která diferencuje prostředky věnované na vybavenost (a no-



vou bytovou výstavbu) podle ekonomického, sociálního a kulturního významu obcí. Při rozmístění vybavenosti budou mít v této soustavě rozhodující význam sídliště s tzv. střediskovou funkcí. V těchto sídlištích bude vytvářen celý komplex zařízení občanské a technické vybavenosti. V ostatních sídlištích půjde především jen o doplnění a modernizaci dosavadní vybavenosti, o organizování ambulantních forem obchodu a služeb (pojízdne prodejny, ambulantní lékařská péče atd.).

Také na úseku vybavenosti obcí a budování služeb se projevují procesy koncentrace a specializace a ve všech venkovských sídlech není proto možné počítat s komplexní vybaveností. Proto uspokojování některých potřeb venkovského obyvatelstva vyžaduje dojíždění.

S tím souvisí vysoká hustota sítě komunikací na čs. venkově a vyspělý hromadný a individuální dopravní systém. Tento systém časově včleňuje vesnici do města, střediskových obcí nebo dalších sídlišť s příslušnou vybaveností. Už dnes je pro vesnické obyvatelstvo charakteristický vyšší stupeň mobility nejen za prací (jak tomu bylo převážně doposud), ale i za vybaveností ať již s cílem uspokojovat hmotné potřeby, nebo využívat volný čas.

V hustotě železničních tratí a v hustotě silnic zaujímá ČSSR jedno z předních míst v Evropě (délka železničních tratí 13 215 km — 1975, délka silnic a dálnic 73 712 km, počet autobusových tratí 6120 a délka autobusových tratí 247 167 km). Nároky na hromadnou dopravu na venkově uspokojuje především hromadná autobusová doprava. Celý systém hromadné dopravy je doplňován vyspělým individuálním automobilismem.

V uplynulých deseti letech pokračovalo rozšiřování a zkvalitňování péče o zdraví všech skupin obyvatelstva státu. Zvýšil se počet lůžek v nemocnicích a léčebných zařízeních, zvýšil se počet lékařů, rozšířila se ambulantní péče a zvětšil se počet územních zdravotnických obvodů. Všechny formy léčebné péče, včetně léků, jsou v ČSSR poskytovány bezplatně.

Počtem obyvatelů připadajících na jednoho lékaře se čs. zdravotnictví zařazuje na třetí místo na světě.

|                                              |      |
|----------------------------------------------|------|
|                                              | 1975 |
| Počet nemocničních lůžek na 10 tis. obyvatel | 78,7 |
| Počet lékařů na 10 tis. obyvatel             | 26,4 |

Zdravotnická péče v ČSSR je organizována územně. Počet územních zdravotnických obvodů se v posledních pěti letech zvýšil o 358 a v důsledku toho se snížil průměrný počet obyvatelů na jeden zdravotnický obvod. Faktický počet obyvatel připadající na jeden zdravotnický obvod je ještě menší, protože část obyvatel využívá služeb závodních zdravotnických středisek.

|                                         |      |      |
|-----------------------------------------|------|------|
|                                         | 1970 | 1975 |
| Územní zdravotnické obvody              | 3936 | 4294 |
| Průměrný počet obyvatelů na jeden obvod | 3648 | 3455 |

Také na venkově existuje hustá síť zdravotnických služeb. Střediskové obce jsou postupně vybavovány zdravotnickými středisky, doplňuje se síť poraden pro matku a dítě a soustavně roste péče o staré občany na vesnici. Zlepšuje se také spolupráce mezi JZD, která disponují značnými prostředky ve svých fondech kulturních a sociálních



potřeb, a místními národními výbory při realizaci sociální politiky na vesnici a v péči především o staré občany.

Zdravotní péče o venkovské obyvatelstvo není však ve všech oblastech a okresech stejně kvalitní, zejména z hlediska dostupnosti této péče. Proto se v současné době zlepšování zdravotní péče — vedle dobře vybavených nemocnic s vysokou odbornou úrovní zdravotní péče pro širší spádová území — zaměřuje v některých střediskových obcích na budování snadněji dostupných venkovských poliklinik se základním vybavením odborných služeb. Rovněž se uvažuje o zřízení soustavy závodních lékařů pro pracovníky v zemědělství ve velkých zemědělských podnicích.

Celková vybavenost je pro obyvatele venkovských obcí důležitou otázkou, která ovlivňuje i strukturu mimopracovního a volného času, i jeho množství. Vybavenost obcí hraje důležitou roli při postupném překonávání rozdílů mezi městem a vesnicí. I když došlo k zlepšení v oblasti zásobování, v ostatních úsecích vybavenosti obcí, které jsou rovněž důležité (např. služby, zdravotnictví, zařízení pro děti atd.) negativní stav ještě přetrvává. Nedostatečná kvalita nebo absence některých služeb zhoršuje životní podmínky a odráží se i v pracovním zapojení.

Ve vybavenosti venkovských obcí jsou nejvíce postrádány (celkový

| Ve vybavenosti venkovských obcí jsou nejvíce postrádány (celkový | %     |
|------------------------------------------------------------------|-------|
| 1. služby, opravy                                                | 54,66 |
| 2. obchody s průmyslovým zbožím                                  | 44,27 |
| 3. zdravotnická zařízení                                         | 36,01 |
| 4. stravovací zařízení                                           | 33,53 |
| 5. vodovod a kanalizaci                                          | 31,05 |
| 6. zařízení pro kulturu a zábavu                                 | 30,70 |
| 7. zařízení pro děti předškolního věku                           | 21,02 |
| 8. zařízení pro sport a tělovýchovu                              | 12,87 |
| 9. obchody s potravinami                                         | 11,57 |
| 10. školní a vzdělávací zařízení                                 | 5,67  |

Pro mladší obyvatele jsou důležitější druhy vybavenosti související s kulturou, zábavou, sportem, ale zároveň také s péčí o děti a rodinu, jako zařízení pro děti předškolního věku, školní a vzdělávací zařízení. Pro obyvatele středního věku a starší jsou závažnějším problémem služby, opravy a zdravotnická zařízení.

Většina obyvatel (61,4 %) ale nepovažuje nedostatky ve vybavenosti obce za tak závažné, aby kvůli nim měnila bydliště. Pro 29,4 % jsou sice nedostatky ve vybavenosti obce závažné, ale přesto o přestěhování neuvažují; 8,97 % obyvatel uvažuje o změně bydliště, z toho 3,07 % by chtělo odejít do města a 5,9 % do lépe vybavené venkovské obce. Do města by se chtěli přestěhovat hlavně mladší obyvatelé ve věku do 19 let (28,6 %).

V dalším období je nutné občanskou vybavenost řešit stupňovitě, vzhledem ke stupňovité sídlištní síti, a to tak, aby malá sídliště měla alespoň základní druhy občanské vybavenosti (např. kanalizaci, vodovod, obchod s potravinami atd.) a aby byla pro jejich obyvatele dobře dostupná vybavenost v sídlištích vyššího stupně (služby, specializované obchody, zdravotnická zařízení, kulturní zařízení apod.). Na podnikové



úrovni je možné řešit otázky vybavenosti obce pouze částečně. Podniky se mohou podílet na výstavbě zařízení pro předškolní děti, budovat závodní jídelny a organizovat kulturní a sportovní činnost svých pracovníků a jejich dětí. Řada druhů vybavenosti obce je především v působnosti národních výborů. Další zmenšování rozdílů mezi městem a venkovem, které by zmírňovaly rozdíly v občanské vybavenosti menších a větších sídlišť, závisí také na iniciativě odpovědných pracovníků, funkcionářů společenských organizací, ale i všech občanů venkovských obcí, když v některých obcích byla již řada prvků občanské vybavenosti vybudována dobrovolnou prací občanů.

Došlo dne 23. 11. 1978

KRUČEK, Z. (Научно-исследовательский институт экономики сельского хозяйства и продовольствия, Прага): *Анализ некоторых компонентов бытовых условий у работников сельского хозяйства*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 15, 1979 (1) : 9-16.

Проблематика улучшения бытовых условий с.-х. работников и сельского населения стала нераздельной частью процесса создания социалистического образа жизни и выравнивания социально-экономических условий между городом и селом, сельским хозяйством и промышленностью. Предметом особого внимания должна стать трудовая среда в сельском хозяйстве, ее качество и улучшение — все еще большая проблема на многих участках производства. Сюда входит и особая забота о некоторых биосоциальных группах — женщинах, молодежи, работающих и неработающих пенсионерах. Важным заданием является и улучшение бытовых условий, решение целого комплекса вопросов, касающихся способа пользования жилплощадью и жилищного строительства в селах. Весьма важное, используемое всеми группировками сельского населения звено материально-социального обеспечения — это комплекс бытового и технического оборудования сел, который в значительной мере способствует их урбанизации.

социальная политика; забота о трудящихся; бытовые условия

KRUČEK, Z. (Economic Research Institute for Agriculture and Food, Praha): *Analysis of Some Components of the Living Conditions of Workers in Agriculture*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 15, 1979 (1) : 9-16.

The problems of improvement of the living conditions of workers in agriculture and rural population have become an integral part of the processes of formation of the socialist mode of living and removal of the social and economic differences between the town (city) and village, between agriculture and industry. Special attention must be paid to the improvement of the working environment, which is still a problem in many sectors of production in agriculture. The improvement of the working conditions should include special care of selected biosocial groups working in agriculture — women, youth, working and non-working pensioners. Another important task is the improvement of housing conditions and the solution of a whole complex of problems involved in the mode of housing and building in rural communities. Great importance is attached to public amenities and technical services and their availability to all groups of rural population. The facilities involved in the public and technical infrastructure now represent an integral part of rural communities, implying their urbanization.

social policy; working people's welfare; living conditions

---

*Adresa autora:*

Ing. Zdeněk Krůček, CSc., Výzkumný ústav ekonomiky zemědělství a výživy, Dlážděná 6, 110 00 Praha 1

---